

Revisionskontoret
Johan Magnusson

Konsthantering - uppföljning

Konsthantering – uppföljning

Bakgrund

Regionens revisorer ansvarar för att genomföra årlig granskning av regionens samtliga verksamheter. Utifrån detta uppdrag och ansvar har regionens revisorer utarbetat dokumentet ”Granskningsstrategi” i vilket de beskrivit de områden som revisorerna främst ska fokusera på under innevarande mandatperiod. Baserad på granskningsstrategin gör revisorerna en årlig riskbedömning och revisionsplan. I ”Revisionsplan 2020” ingår bland annat en uppföljande granskning av den granskning av regionens konsthantering som genomfördes år 2016.

Sveriges regioner och kommuner äger av tradition offentlig konst som representerar stora kulturella och ekonomiska värden. Som ägare till en av dessa stora konstsamlingar har Region Värmland ett ansvar och behov av riktlinjer för hanteringen av konsten. Regiondirektören har fastställt en riktlinje avseende regionens konst som gäller från 2019-03-15 till 2021-03-14.

I riktlinjen anges att konst utgör en del av vården och bidrar till att miljön blir tilltalande, stimulerande och också mänsklig för besökare, vårdtagare och personal. Konsten kan bland annat förstärka och förtydliga en miljö – och/eller bilden av Region Värmland. Den kan skapa betydelsefulla möten och vara orienteringspunkter i sjukhus och andra stora lokaler. Konsten kan också användas i pedagogiska och andra processer inom till exempel vårdmiljön. Konst har en positiv effekt på hälsan - den är en del av vården.

Riktlinjen anger att Konstenheten inom Regionfastigheter ansvarar för hanteringen av regionens konstinnehav – anskaffning, förvaltning och avveckling. Driftbudget för förvaltningen av konstinnehavet avsätts inom regionfastigheter. Denna ska även täcka anskaffning av lös konst. Fast konst anskaffas i samband med investeringsprojekten. Anslaget för konstnärlig gestaltning räknas fram i investeringsprojekten och hanteras av regionfastigheters konstenhet.

I samband med regionbildningen sammanfördes landstingets och regionalförbundet Region Värmlands konstinnehav. En iakttagelse här är att det vid några folkhögskolor finns konst som betingar ett betydande värde.

Revisorerna genomförde år 2016 en granskning av dåvarande landstingets konsthantering. I den granskningen framförde revisorerna följande rekommendationer utifrån de iakttagelser som då gjordes:

- *Avdelningschefernas och verksamheternas ansvar för konstdepositioner bör förtydligas i riktlinjen så att det klart framgår vad som ingår i ansvaret.*

- *Rutinerna för registerhållning bör förstärkas så att samtliga konstverk införs i konstregistret, att registret kontinuerligt uppdateras vid förändringar, att bilder på konstverken infogas i registret samt att konstverkens placering anges på fastighet (hus, plan och rum).*
- *En rutin bör tas fram avseende inventering av konst för att säkerställa att systematiska och regelmässiga inventeringar genomförs i enlighet med riktlinjen.*
- *En ”tvåhandsrutin” bör införas för att säkerställa den interna kontrollen vid utsortering, avveckling och destruering av konst.*

Någon form av återkoppling till landstingsstyrelsen avseende landstingets konstinnehav bör ske då det sammanlagda värdet av konsten är betydande. Ytterligare en anledning till återkoppling är att det i riktlinjen anges att ”Konst har en positiv effekt på hälsan – den är en del av vården”.

Syfte

Syftet med granskningen är att bedöma om Regionsstyrelsen har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och intern kontroll över konsthanteringen inom Region Värmland. I granskningen ska även en uppföljning av den granskning avseende konsthantering, som revisorerna genomförde år 2016, ingå.

Följande revisionsfrågor har formulerats:

- Finns upprättade riktlinjer, rutiner och styrdokument för inköp och hantering av regionens konst?
- Är de styrande bestämmelserna kända och tillämpas de?
- Förtecknas konsten på ett tillförlitligt och ändamålsenligt sätt? (märkning, registrering, inventering, flyttning, utrantering, avyttring etcetera.)
- Sker förvaring, underhåll, upphängning och försäkring av konsten på ett ändamålsenligt sätt?
- Har åtgärder vidtagits med anledning av de rekommendationer som revisorerna framförde i föregående granskning (2016).
- Om granskningen visar att det finns brister, vilka förbättringsåtgärder behöver vidtas?

Avgränsning

Granskningen avgränsas till att gälla regionens konsthantering år 2020.

Revisionskriterier

Granskningen har utgått från tillämplig lagstiftning, relevanta fullmäktigebeslut och fastställda styrdokument.

Ansvarig nämnd

Enligt det reglementet som Regionfullmäktige fastställt för Regionstyrelsen ska styrelsen ansvara för Region Värmlands gemensamma resurser, såsom fastigheter, IT och central administration, som har att samordna och leda dessa funktioner inom övriga delar av organisationen. Som nämnts ovan utgör Konstenheten en del av Regionfastigheter.

Metod

Granskningen har genomförts i form av dokumentstudier, intervjuer och ett stickprov.

I Stickprovet ingick 10 utvalda konstverk. Kontrollmomentet bestod av att verifiera att konstverken kunde återfinnas i den lokal, där konstregistret angav att konstverket skulle finnas.

Projektorganisation

Granskningen har genomförts av regionens revisionskontor.

Resultat

-Finns upprättade riktlinjer, rutiner och styrdokument för inköp och hantering av regionens konst?

Det finns en riktlinje fastställd av Regiondirektören 2019-03-15 som gäller till och med 2021-03-14. I riktlinjen anges bland annat att konst utgör en del av vården och bidrar till att miljön blir tilltalande, stimulerande och också mänsklig för besökare, vårdtagare och personal. Konsten kan bland annat förstärka och förtydliga en miljö – och/eller bilden av Region Värmland. Den kan skapa betydelsefulla möten och vara orienteringspunkter i sjukhus och andra stora lokaler. Konsten kan också användas i pedagogiska och andra processer inom till exempel vårdmiljön. Riktlinjen anger också att “konst har en positiv effekt på hälsan - den är en del av vården”.

Riktlinjen anger att Konstenheten inom Regionfastigheter ansvarar för hanteringen av regionens konstinnehav – anskaffning, förvaltning och avveckling. Driftbudget för förvaltningen av konstinnehavet avsätts inom Regionfastigheter. Budgeten ska även täcka anskaffning av lös konst. Fast

konst anskaffas i samband med investeringsprojekten. Anslaget för konstnärlig gestaltning räknas fram i investeringsprojekten och hanteras av regionfastigheters konstenhet.

Det finns också en uppdragsbeskrivning för konstansvarig. I uppdragsbeskrivningen anges att konstansvarig ska fungera som talesperson för regionens konsthantering. Konstansvarig fungerar som arbetsledare för konsthandläggarna, men arbetar också själv som konsthandläggare. Konstansvarig medverkar till att utveckla Konstenhetens arbete genom att samverka med andra, ta fram strategier och visioner samt bidrar till att Konstenheten får en tydlig roll inom regionen.

Utöver de uppdrag som åligger konsthandläggaren, ska konstansvarig även:

- Koordinera konsthandläggarnas arbete
- Fördela uppgifter ur Faciliate (regionens fastighetssystem)
- Planera och fördela konstinköp utifrån budget och verksamhetens behov
- Ta ett helhetsgrepp över Konstenhetens ekonomi
- Utarbeta strategier och visioner

Konstansvarig är direkt underställd fastighetschefen inom Regionfastigheter. Fastighetschefen har det yttersta personal- och budgetansvaret, men konstansvarig samordnar och planerar arbetet utifrån budget och aktuella uppdrag och ärenden.

-Är de styrande bestämmelserna kända och tillämpas de?

Bestämmelserna i riktlinjen är kända och följs av Konstenheten och även av Regionfastigheter. Kännedomen om riktlinjen och följsamheten till densamma i övrigt i regionen, är enligt uppgift varierande.

En av de synpunkter som revisorerna framförde i sin granskning 2016 var att; *Avdelningschefernas och verksamheternas ansvar för konstdepositioner bör förtydligas i riktlinjen så att det klart framgår vad som ingår i ansvaret.*

I den aktuella riktlinjen anges att verksamhetscheferna ansvarar för att den konst som är utplacerad i deras verksamhetslokaler inte far illa eller förkommer. Avdelnings- och enhetschefer ska medverka och bistå konstenheten vid inventeringar så att konstregistret hålls uppdaterat.

Verksamhetscheferna har dock inte fått någon riktad information om sitt ansvar för den konst som är utplacerad inom den egna verksamhetens lokaler.

Konstenheten har tagit fram en folder om Konstenhetens arbete med regionens konst. Folderens innehåll har sin utgångspunkt i riktlinjen och beskriver hur konsthanteringen i regionen ska ske. Folderen har spridits digitalt och fysiskt under 2020. Detta som en del av arbetet med att sprida information och kunskap om konsthanteringen, som kontinuerligt pågår.

*-Förtecknas konsten på ett tillförlitligt och ändamålsenligt sätt?
(märkning, registrering, inventering, flyttning, utrangering, avyttring
etcetera.)*

Enligt riktlinjen ska Konstenheten hålla ett register över regionens samlade konstinnehav. Konstenheten har ett register som enligt uppgift kontinuerligt uppdateras.

-Sker förvaring, underhåll, upphängning och försäkring av konsten på ett ändamålsenligt sätt?

Förvaring av konsten sker på ett ändamålsenligt sätt, då det i konstregistret anges i vilken lokal och i vilket rum som varje konstverk hänger eller förvaras.

I samband med denna uppföljande granskning genomfördes ett stickprov för att kontrollera uppgifterna i konstregistret. Resultatet av stickprovet visade att samtliga i stickprovet ingående konstverk kunde återfinnas på den plats som angavs i konstregistret.

Riktlinjen anger inte något specifikt angående underhåll av regionens konstverk.

När det gäller upphängning och fungerande planer för det så pågår fortfarande arbete.

Vi har i denna uppföljning erfarit att Region Värmlands konstsamling är oförsäkrad.

-Har åtgärder vidtagits med anledning av de rekommendationer som revisorerna framförde i föregående granskning (2016).

En fullständig inventering av regionens samlade konstinnehav har genomförts av Konstenheten på uppdrag av Regionfastigheter. En slutrapport sammanställdes under hösten 2019. Slutrapporten föredrogs och godkändes av Regionstyrelsen vid styrelsens möte 2019-12-17.

Av Konstenhetens inventeringsrapport framgår att Region Värmland har en stor konstsamling på nästan 20 000 konstverk. Konstsamlingen har vuxit stadigt genom åren. Konstregistret har inte alltid uppdaterats efter de stora organisationsförändringar som genomförts. Den inventering som nu gjorts är den första fullständiga inventering av Region Värmlands konstsamling som genomförts.

I inventeringen konstaterades att 2 028 verk saknades (d.v.s. verket återfanns inte där registret angav att verket skulle finnas). I skrivande stund är antalet saknade verk nere på 1 969. I det arbete som Konstenheten bedriver har man "återfunnit" 59 verk sedan inventeringen genomfördes.

I rapporten anges att Konstenheten, utifrån vad som konstaterades i samband med inventeringen, kommer att se över och förtydliga rutinerna för registrering vid förändringar i konstsamlingen. Konstenheten kommer också att överväga att avföra vissa föremål - deponeringar av äldre konst - från registret.

I den riktlinje som antagits anges att det är Regionstyrelsen som beslutar om försäljning av konstverk. Riktlinjen fastställer också att försäljning eller gåva i form av ett konstverk till enskilda regionanställda inte är tillåtet. Av Regionstyrelsens protokoll (för 2019 och 2020) framgår inte att styrelsen fattat beslut om försäljning av konst.

Sammanfattande bedömning och slutsatser

Vår sammanfattande bedömning utifrån denna uppföljande gransknings övergripande syfte, är att Regionsstyrelsen har en i huvudsak ändamålsenlig styrning, uppföljning och intern kontroll över konsthanteringen inom Region Värmland.

Regionstyrelsen har vidtagit åtgärder utifrån de iakttagelser och synpunkter som revisorerna framförde i den tidigare genomförda granskningen.

Vår bedömning kvarstår dock vad gäller att någon form av återkoppling till Regionstyrelsen, avseende regionens konstinnehav och konsthantering, bör ske. Utgångspunkter för denna bedömning är att det i riktlinjen anges att ”Konst har en positiv effekt på hälsan – den är en del av vården” samt att det sammanlagda värdet av regionens konst är betydande.

Johan Magnusson
Certifierad kommunal yrkesrevisor